

Stoma en religie

De aanleg van een stoma is voor elk mens psychisch zeer belastend. Niet alleen de aanleg van het stoma, maar ook het onderliggend lijden en het vooruitzicht een grote operatie te moeten ondergaan, spelen hierbij een rol.

Na de aanleg van het stoma zullen de verminking van het lichaam, de sexuele problematiek en eventuele nabestraling of chemotherapie, zeker invloed hebben op het verwerkingsproces.

De buitenlandse patiënt

In Nederland krijgen wij in de ziekenhuizen steeds meer met de buitenlandse patiënt te maken. Deze, vaak islamitische patiënt, moet net als elke nederlandse patiënt, alle stadia van angsten omtrent zijn ziekte verwerken. Taalbarrière en religie kunnen daarbij een rol spelen.

Niet elke buitenlander spreekt of verstaat de nederlandse taal even goed. Het inschakelen van familie, vrienden of toevallig aanwezige landgenoten als tolk is af te raden daar zij de taal onvoldoende machtig zijn voor dit doel.

De gezagsverhoudingen binnen het gezin zijn sterk verschillend. Zo is het aan te raden om voor een vrouw altijd een andere vrouw te laten tolken en voor een man een man. Het is niet verstandig een kind voor zijn ouders te laten tolken omdat een kind over intieme zaken niet kan praten en niet adequaat zal vertalen.

De islam

De islam is voor veel Nederlanders onbekend terrein.

De islam kent niet alleen verbod en plicht maar ook aanbevelingen. De gelovige moet voor zijn of haar eigen lichaam en gezondheid zorgen en mag in geval van ziekte afwijken van de aanbevelingen van de Koran, maar niet elke moslim zal dit doen.

Reinheid

Voor mensen die in de gezondheidszorg werkzaam zijn is het van belang meer te weten van de rituele reinheid volgens de Islam. Rituele reinheid is nodig om een religieuze handeling te mogen uitvoeren zoals: het gebed, het lezen van de Koran of het betreden van een moskee. Onreinheid ontstaat door het afscheiden van urine, ontlasting, sperma of bloed. Door aandacht voor de patient te hebben kunnen wij dit bespreekbaar maken.

Plaatsbepaling

Het gebied onder de navel is voor de moslim onrein, het gebied boven de navel wordt volgens de Koran als rein beschouwd. De moslim die een stoma

gaat krijgen zal door de ongecontroleerde uitscheiding van urine en faeces onrein zijn.

Als stomaverpleegkundige en arts kunnen wij, als dit medisch mogelijk is, in overleg met de patiënt, het stoma boven de navel aftekenen en aanleggen waardoor de moslim zijn reinheid behoud. Een goede communicatie is daarom van cruciaal belang voor een menswaardig bestaan voor de islamitische patiënt mogelijk te maken.

Voorbeeld casus

Mevrouw N., moslim, krijgt een permanent stoma.

Mevrouw bidt vijf maal per dag en moet zich daarvoor ritueel reinigen.

Doordat haar stoma onder de navel zit verwisselt zij haar stomamateriaal dan ook vijf maal daags omdat er geen ontlasting in haar zakje mag zitten.

Naast het vele werk wat dit meebrengt en het kostenaspect, gaat ook haar huid snel achteruit. Gevolg: lekkageproblemen waardoor constante onreinheid door verontreiniging van faeces ontstaat. De voortdurende verontreiniging zorgt ook nog eens voor huwelijksproblemen.

Als de communicatie goed en mogelijk is zal dit probleem snel onderkend worden. Zo niet, dan zal de stomaverpleegkundige, niet op de hoogte van de religieuze gewoontes, op het verkeerde been gezet worden en alleen de huidproblemen behandelen.

Daardoor zal de toestand van de patiënte alleen maar verergeren.

Is de oorzaak bekend dan kan, als het medisch mogelijk is, overwogen worden het stoma te verplaatsen en boven de navel aan te brengen, zoals ook bij mevrouw N. gebeurd is.

Eventueel kan de Imam, leraar en voorganger, een bemiddelende rol spelen met betrekking tot het accepteren van het stoma en bijbehorende problemen, natuurlijk alleen als de patiënt dit ook wil. Medici uit het land van herkomst hebben

M.J. Prins - Hoekveen
Stomaverpleegkundige
Ziekenhuis Leyenburg
Den Haag

vaak een positieve invloed op de patiënt. Bij de buitenlandse patiënt moeten wij als zorgverleners het religieuze beleven van de patiënt mee laten spelen bij het krijgen van een stoma.

Indien U vragen heeft, niet alleen over dit onderwerp, maar over alles wat te maken heeft met de buitenlandse patiënt, kunt U Uw vragen rechtstreeks richten in de franse taal aan:

RTM
Rokn-el-mofti
Rue Ibrahim Roudani
RABAT
Marokko

Vraagt U dan wel om schriftelijk antwoord.

Bron:

- * De Koran
- * Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders

Tijdschrift:

- * De buitenlandse patiënt, Turken en Marokkanen in de Nederlandse Gezondheidszorg, september 1990

Reactie Protocol Ulcus Cruris

Herhaaldelijk wordt via de info-telefoon gevraagd naar protocollen betreffende de behandeling van diverse wonden. Reden waarom in het WCS-Wondenboek ook enkele protocollen zijn opgenomen. Een protocol is een gedetailleerde chronologische beschrijving van de acties te nemen tijdens een complexe handeling, toepasbaar in een omschreven situatie. Hierdoor zullen in een verpleegkundig protocol voor wondbehandeling geen productgroepen genoemd worden, maar de producten die door de opstellers voor die situatie gekozen zijn. Bij deze keuze speelt ook een rol met welke producten ervaring is opgedaan en met welke producenten/firma's/vertegenwoordigers contacten bestaan.

Opname van een verpleegkundig protocol voor wondbehandeling in het WCS-Wondenboek had daarom verschillende aspecten. Positief is het voldoen aan een grote vraag en het kunnen geven van een voorbeeld dat nagevolgd kan worden (met aanpassingen voor de eigen situatie). Negatief is het noemen van producten en niet de productgroepen. Omdat voorin het Wondenboek de adviezen vermeld staan hoe het boek te gebruiken, hopen en verwachten wij dat de lezer/gebruiker de relativiteit van de genoemde producten inziet en de vertaalslag naar productgroep en product, geschikt voor de eigen situatie, zelf kan maken.

Jantien Blanken
coördinator WCS-Wondenboek.